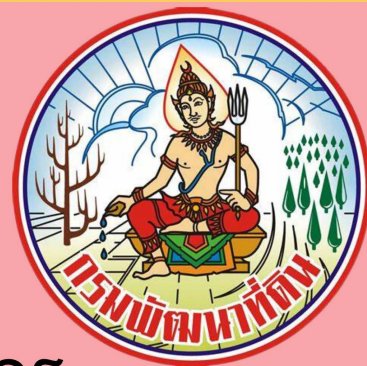

แผนการใช้ที่ดิน

ตำบลคลองมะเดื่อ

อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 10

กรมพัฒนาที่ดิน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2567

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยแผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะหุ้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ได้นำแนวคิดขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) และ โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme: UNEP) มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดินร่วมกับวิธีการ ที่จำเป็นอื่น ๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น

กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดินร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดิน (สพข.) และสถานีพัฒนาที่ดิน (สพด.) ในการดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหา ความต้องการของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ สพด. ได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการ เพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นมีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม รักษาสภาพแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร
กันยายน 2567

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ค
สารบัญรูป	ง
บทที่ 1	บทนำ
	1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน 1-1
	1.2 หลักการและเหตุผล 1-1
	1.3 วัตถุประสงค์ 1-1
	1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน 1-1
	1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน 1-2
	1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล 1-2
บทที่ 2	ข้อมูลทั่วไป
	2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต 2-1
	2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง 2-2
	2.3 สภาพภูมิประเทศ 2-2
	2.4 สภาพภูมิอากาศ 2-2
	2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน 2-4
	2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม 2-7
บทที่ 3	สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ
	3.1 ทรัพยากรป่าไม้ 3-1
	3.2 ทรัพยากรน้ำ 3-1
	3.3 ทรัพยากรดิน 3-2
บทที่ 4	กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)
	4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) 4-1
	4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน 4-5

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5	
การประเมินคุณภาพที่ดิน	
5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ	5-1
5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-2
5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน	5-2
บทที่ 6	
แผนการใช้ที่ดิน	
6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
6.2 แผนการใช้ที่ดิน	6-2
บทที่ 7	
การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน	7-1
7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น	7-2
7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-2
เอกสารอ้างอิง	อ-1

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2-1	สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศท่าเรือ จังหวัดกรุงเทพมหานคร (คลองเตย) ¹	2-3
2-2	สภาพการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร	2-5
2-3	จำนวนประชากรและครัวเรือนตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร ปี 2566	2-7
2-4	จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร ปี 2566	2-8
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร ปี 2565	2-9
3-1	สมบัติดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร	3-3
5-1	ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภท การใช้ประโยชน์ที่ดิน	5-2
5-2	ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร	5-3
6-1	เขตการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร	6-4
7-1	กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการ ในปีงบประมาณ 2568-2572	7-7
7-2	สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-9
7-3	เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร แผน 5 ปี (พ.ศ. 2568-2572)	7-11

สารบัญญรูล

รูปที่		หน้า
1-1	กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	1-3
2-1	แผนที่ที่ตั้งและอาณาเขตตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร	2-1
2-2	สมดุลของน้ำเพื่อกาการเกษตร จังหวัดกรุงเทพมหานคร	2-4
2-3	แผนที่สภาพการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร	2-6
3-1	แผนที่ทรัพยากรดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร	3-4
4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPISR ของตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร	4-4
4-2	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบันตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร	4-5
6-1	แผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร	6-5

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการอย่างยั่งยืน

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาฐานการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว

ทั้งนี้ กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของการประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัดบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติได้กำหนดให้ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั้งประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่าง ๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นและอยู่บนหลักการของโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio-Circular-Green Economy: BCG Model)

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2566 – 30 กันยายน 2567

1.4.2 สถานที่ ตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทรัพยากร ประกอบด้วย

1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร เป็นต้น

3) ด้านนโยบายและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือ องค์การบริหารส่วนตำบล

1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเกษตรกรในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะกรรมการของเขต ฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน/ สมบูรณ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสภาพของทรัพยากรของตำบล

2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดิน กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของบประมาณในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับ

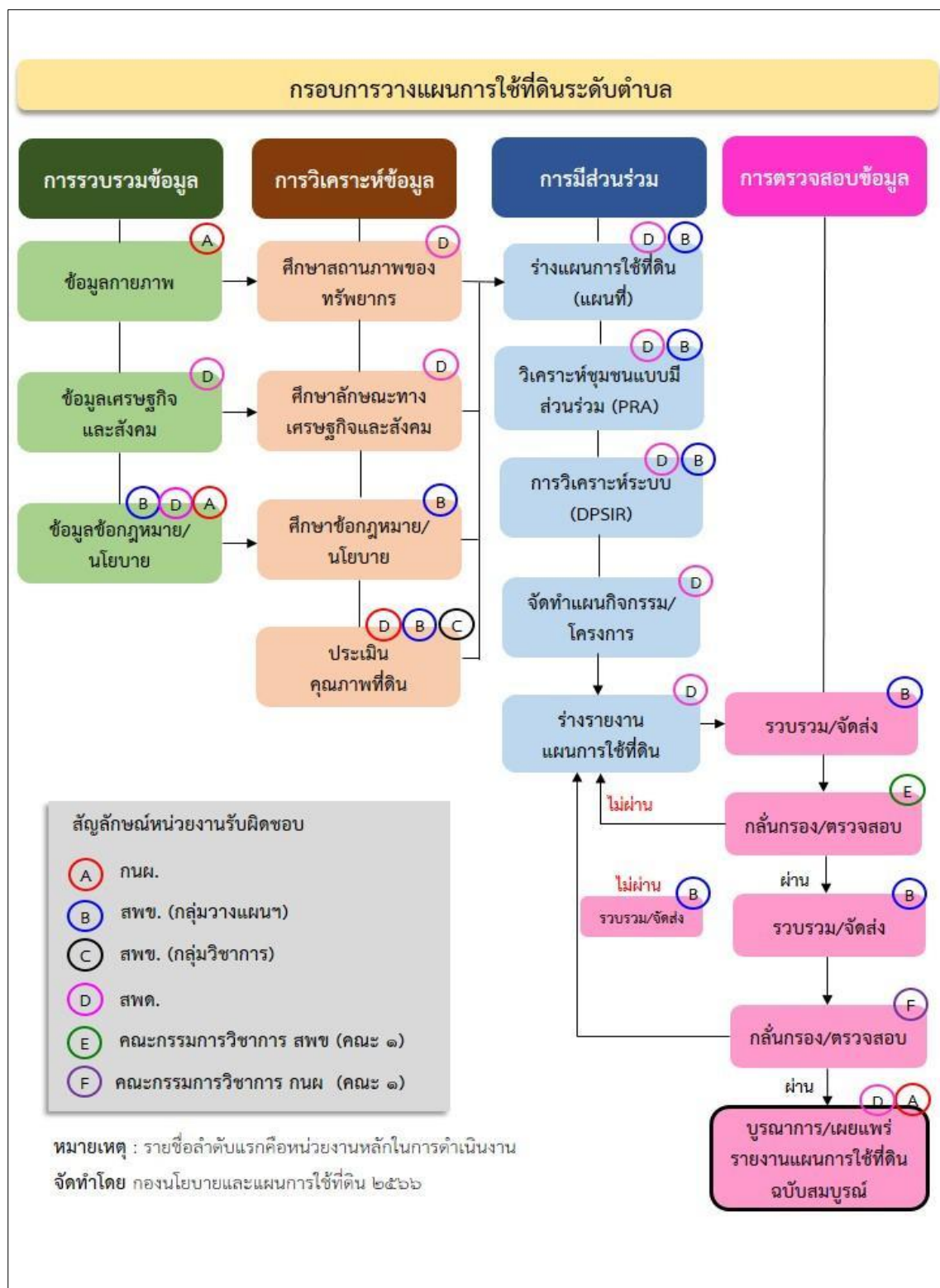
3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

จากขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น สามารถจัดทำกรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับแสดงดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

“เอื้ออาทรผู้สูงอายุ ทำนุบำรุงศาสนา รักษาสิ่งแวดล้อม พร้อมพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง”
(เทศบาลเมืองคลองมะเดื่อ, 2567)

แผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร

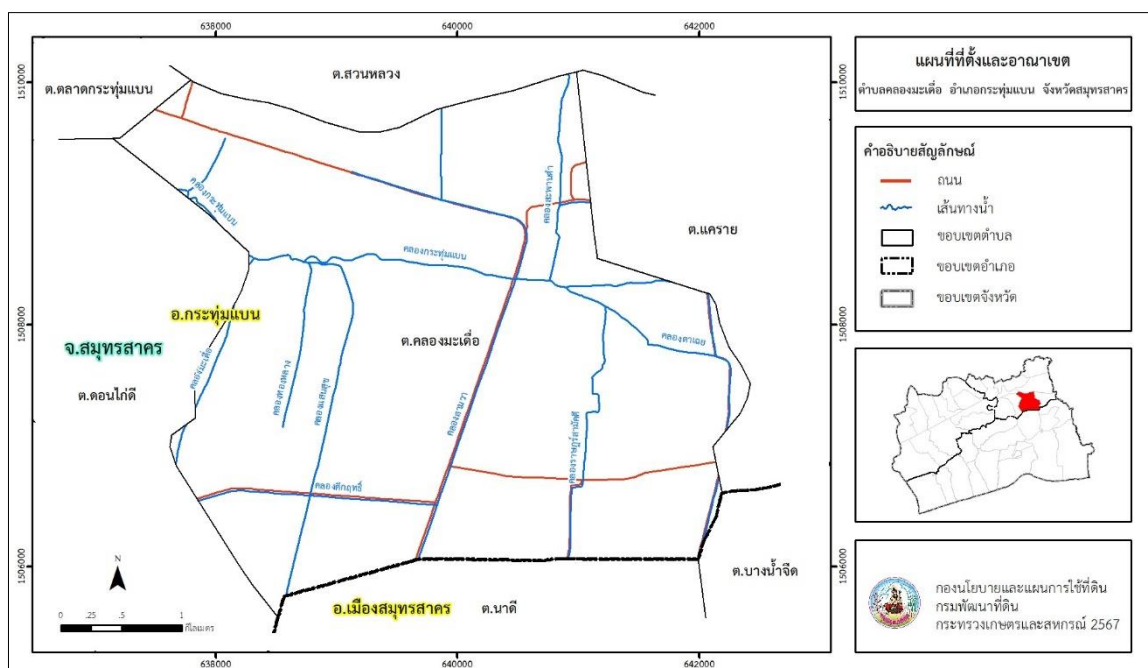
รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของอำเภอกะทู้ม่วน มีพื้นที่ประมาณ 15.06 ตารางกิโลเมตร หรือ 9,415 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลตลาดกระทุ่มแบน ตำบลสวนหลวง อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลดอนไก่ดี อำเภอกะทู้ม่วน ตำบลนาดี อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลแคราย อำเภอกะทู้ม่วน ตำบลบางน้ำจืด อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลดอนไก่ดี อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร

รูปที่ 2-1 แผนที่ที่ตั้งและอาณาเขตตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 11 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านหุบศาลเจ้า	หมู่ที่ 7 บ้านคลองผู้ใหญ่ลอย
หมู่ที่ 2 บ้านคลองอ่อนใจ	หมู่ที่ 8 บ้านคลองตากแดด
หมู่ที่ 3 บ้านโคกหัวถนน	หมู่ที่ 9 บ้านคลองกะทู้ม่วน
หมู่ที่ 4 บ้านคลองทองกลาง	หมู่ที่ 10 บ้านคลองตาเฉย
หมู่ที่ 5 บ้านคลองแสนสุข	หมู่ที่ 11 บ้านคลองสะพานดำ
หมู่ที่ 6 บ้านคลองตาทอง	

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีคลองธรรมชาติ คลองขุด คลองชลประทานไหลผ่านที่สำคัญ เช่น คลองกะทู้ม่วน คลองมะเดื่อ คลองทองกลาง คลองแสนสุข คลองตาเฉย

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี พ.ศ.2537-2566 พบว่า ตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 30.3 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 38.3 องศาเซลเซียส ในเดือนเมษายน และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.9 องศาเซลเซียส ในเดือนมกราคมและเดือนธันวาคม

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 1,657.9 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 124 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด ในเดือนกันยายน มีปริมาณฝน 332.2 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 20 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี พ.ศ.2537-2566 ณ สถานีตรวจอากาศท่าเรือ จังหวัดกรุงเทพมหานคร (คลองเตย) ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ETO) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนเมษายนถึงต้นเดือนพฤศจิกายน

ช่วงที่มีน้ำมากเกินไป เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนพฤษภาคมถึงต้นเดือนพฤศจิกายน

แผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดิน และการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ต้นเดือน พฤศจิกายน ถึงปลายเดือนมีนาคม (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

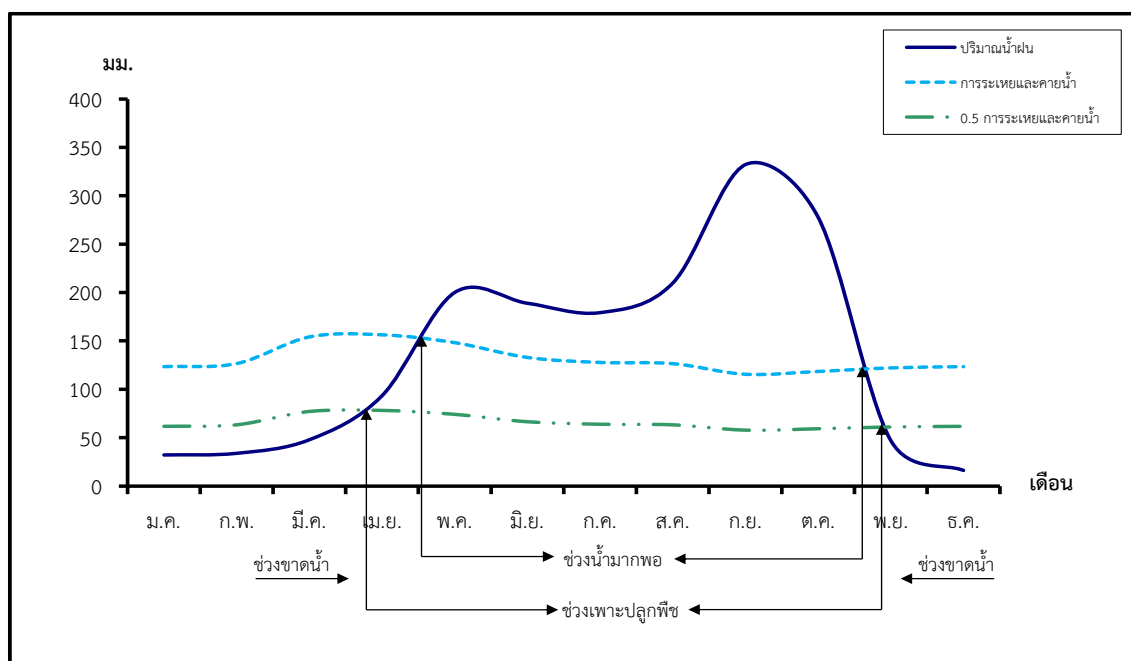
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศท่าเรือ จังหวัดกรุงเทพมหานคร (คลองเตย)¹

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ ² (มม.)	ปริมาณฝนใช้การ ² (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
ม.ค.	23.9	32.3	28.7	60.0	32.1	2.5	123.4	30.5
ก.พ.	25.3	33.2	29.8	64.0	33.8	2.7	126.6	32.0
มี.ค.	26.7	34.2	30.8	67.0	47.8	4.1	154.1	44.1
เม.ย.	27.5	35.3	31.7	67.0	93.3	7.2	156.3	79.4
พ.ค.	27.2	35.0	31.6	69.0	200.0	14.0	148.2	136.0
มิ.ย.	26.8	34.3	31.1	69.0	188.9	15.6	132.9	131.8
ก.ค.	26.6	33.7	30.5	70.0	179.2	16.8	127.7	127.8
ส.ค.	26.4	33.6	30.3	71.0	209.7	18.0	126.5	139.3
ก.ย.	25.7	33.3	29.9	73.0	332.2	20.6	115.5	158.2
ต.ค.	25.7	33.1	29.7	72.0	277.8	16.5	118.4	152.8
พ.ย.	25.4	33.1	30.0	63.0	47.0	5.2	122.1	43.5
ธ.ค.	23.9	32.1	28.9	58.0	16.1	1.6	123.4	15.7
เฉลี่ย	25.9	33.6	30.3	66.9	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1,657.9	124.8	1,575.0	1,091.1

หมายเหตุ: ¹ เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

² จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา (2567)

รูปที่ 2-2 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดกรุงเทพมหานคร

2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน

จากฐานข้อมูลของกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2566) พบว่าสภาพการใช้ที่ดิน ตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่าง ๆ ดังนี้

2.5.1 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 5,981 ไร่ หรือร้อยละ 63.52 ของเนื้อที่ตำบล

2.5.2 พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 2,440 ไร่ หรือร้อยละ 25.92 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 444 ไร่ หรือร้อยละ 4.71 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ นาข้าว นาร้าง

2) ไม้ผล มีเนื้อที่ 547 ไร่ หรือร้อยละ 5.81 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ มะพร้าว กล้วย มะพร้าว/ไม้ดอก ไม้ประดับ

3) พืชสวน มีเนื้อที่ 916 ไร่ หรือร้อยละ 9.73 ได้แก่ พืชผัก ไม้ดอก ไม้ประดับ พืชสวนร้าง/เสื่อมโทรม

4) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 533 ไร่ หรือร้อยละ 5.67 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงปลา สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง

2.5.3 พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 34 ไร่ หรือร้อยละ 0.36 ได้แก่ บ่อน้ำในไร่นา แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง

2.5.4 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 960 ไร่ หรือร้อยละ 10.20 ได้แก่ พื้นที่ลุ่ม ทุ่งหญ้าสลับ ไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ พื้นที่ถม

แผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้มuban จังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้มuban จังหวัดสมุทรสาคร

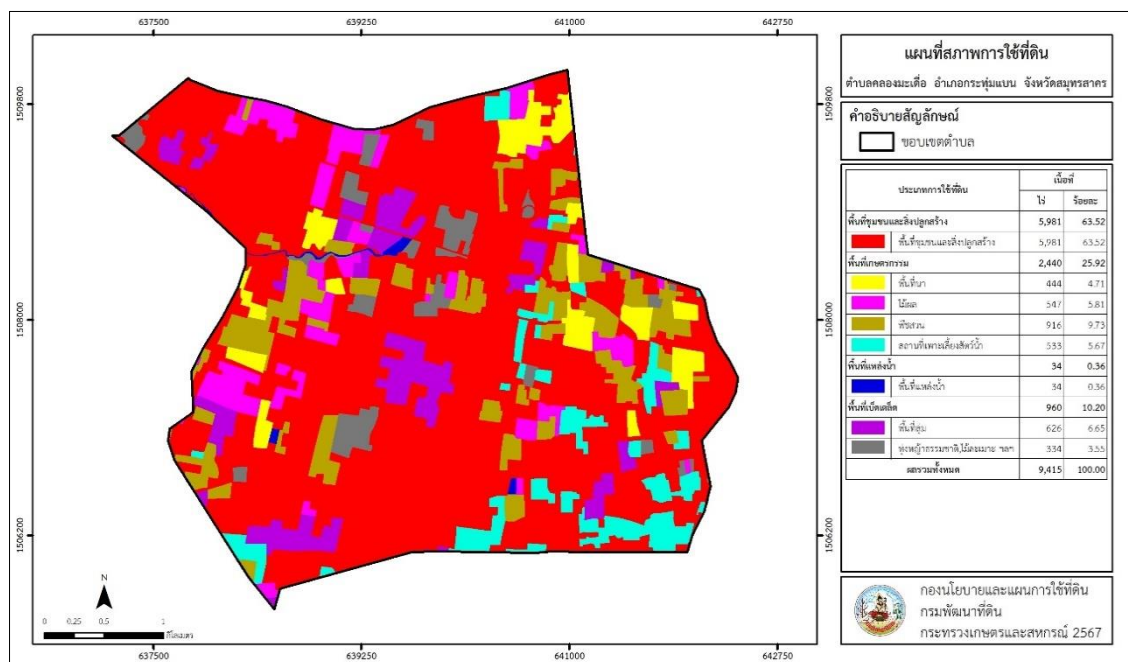
หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	5,981	63.52
U101	ตัวเมืองและย่านการค้า	99	1.05
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	1,987	21.10
U201/A401	หมู่บ้านบนพื้นราบ/ไม้ผลผสม	71	0.75
U201/A411	หมู่บ้านบนพื้นราบ/กล้วย	4	0.04
U201/U502	หมู่บ้านบนพื้นราบ/โรงงานอุตสาหกรรม	256	2.72
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	84	0.89
U405	ถนน	172	1.83
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	3,308	35.14
A	พื้นที่เกษตรกรรม	2,440	25.92
A100	นาร้าง	102	1.08
A101	นาข้าว	342	3.63
A401	ไม้ผลผสม	17	0.18
A405	มะพร้าว	327	3.47
A405/A503	มะพร้าว/ไม้ดอก ไม้ประดับ	74	0.79
A411	กล้วย	85	0.90
A411/A422	กล้วย/มะนาว	15	0.16
A414	ฝรั่ง	11	0.12
A415	มะละกอ	18	0.19
A500	พืชสวนร้าง/เสื่อมโทรม	2	0.02
A502	พืชผัก	515	5.47
A503	ไม้ดอก ไม้ประดับ	399	4.24
A900	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง	183	1.95
A902	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	346	3.68
A903	สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง	4	0.04
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	960	10.20
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	46	0.49

แผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	227	2.41
M201	พื้นที่ลุ่ม	626	6.65
M405	พื้นที่ถม	61	0.65
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	34	0.36
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	12	0.13
W202	บ่อน้ำในไร่นา	22	0.23
ผลรวมทั้งหมด		9,415	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

รูปที่ 2-3 แผนที่สภาพการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

แผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2566 พบว่าประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลคลองมะเดื่อมีประชากรรวม 22,326 คน แยกเป็นชาย 10,706 คน เป็นหญิง 11,620 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 1,482.08 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 15,071 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่เข้ามาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 212 ครัวเรือน หรือร้อยละ 1.41 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 14,859 ครัวเรือน หรือร้อยละ 98.59 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด (ตารางที่ 2-3 และตารางที่ 2-4)

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร
ปี 2566

ตำบล/หมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลคลองมะเดื่อ	15,071	10,706	11,620	22,326
หมู่ที่ 1 หุบศาลเจ้า	1,022	812	878	1,690
หมู่ที่ 2 คลองอ่อนใจ	2,007	1,108	1,196	2,304
หมู่ที่ 3 โคกหัวถนน	1,699	1,299	1,401	2,700
หมู่ที่ 4 คลองทองกลาง	389	308	315	623
หมู่ที่ 5 คลองแสนสุข	1,949	1,886	2,186	4,072
หมู่ที่ 6 คลองตาทอง	3,341	2,122	2,378	4,500
หมู่ที่ 7 คลองผู้ใหญ่อ้อย	518	419	412	831
หมู่ที่ 8 คลองตากแดด	763	402	402	804
หมู่ที่ 9 คลองกะทู้มแบน	597	439	452	891
หมู่ที่ 10 คลองตาเฉย	1,930	1,306	1,333	2,639
หมู่ที่ 11 คลองสะพานดำ	856	605	667	1,272

ที่มา: กรมการปกครอง (2567)

แผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร ปี 2566

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	15,071	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรที่มำขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	212	1.41
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	14,859	98.59

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2566)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2566)

2.6.2 การถือครองที่ดิน

ตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร มีพื้นที่รวมทั้งหมด 9,415 ไร่ และมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 15,071 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-3) จากการวิเคราะห์พบการถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 0.62 ไร่ จากข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบันของตำบล มีพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด 2,440 ไร่ หรือร้อยละ 25.92 ของเนื้อที่ทั้งหมด และเมื่อนำมาประเมินพบการถือครองที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 11.51 ไร่

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ประชากรในตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 212 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-4) มีการใช้ที่ดินสำหรับปลูกพืชผัก มะพร้าว และข้าว ทางด้านการเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรจะมีการเลี้ยงไว้เพื่อบริโภคหากเหลือจึงจำหน่ายเป็นรายได้เสริม นอกจากนี้ประชากรยังประกอบอาชีพค้าขาย รับราชการ รับจ้างทั่วไป และอื่น ๆ บางครัวเรือนประกอบอาชีพหลายอย่างควบคู่กันไป

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 327,871 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 144,486 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 246,906 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 108,806 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 80,965 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 35,680 บาท (ตารางที่ 2-5)

แผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร ปี 2565

ตำบล/หมู่บ้าน	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้เฉลี่ย (บาท/ปี)		รายจ่ายเฉลี่ย (บาท/ปี)	
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง	ครัวเรือน	บุคคล	ครัวเรือน	บุคคล
ตำบลคลองมะเดื่อ	315,099	6,585	6,188	0	327,871	144,486	246,906	108,806
หมู่ที่ 1 หุบศาลเจ้า	470,994	0	26,587	0	497,580	248,524	459,357	229,432
หมู่ที่ 2 คลองอ่อนใจ	252,996	852	245	0	254,093	110,063	170,892	74,024
หมู่ที่ 3 โคกหัวถนน	244,927	0	6,192	0	251,119	118,377	237,093	111,766
หมู่ที่ 4 คลองทองกลาง	251,315	0	0	0	251,315	110,100	222,103	97,302
หมู่ที่ 5 คลองแสนสุข	358,732	183	0	0	358,915	126,939	89,554	31,673
หมู่ที่ 6 คลองตาทอง	405,008	1,638	16,218	0	422,864	241,767	412,989	236,121
หมู่ที่ 7 คลองผู้ใหญ่ลอย	41,416	162,338	0	0	203,753	79,371	179,472	69,912
หมู่ที่ 8 คลองตากแดด	250,358	904	0	0	251,262	118,830	225,346	106,574
หมู่ที่ 9 คลองกะทู้ม่วน	315,529	0	0	0	315,529	115,770	287,922	105,640
หมู่ที่ 10 คลองตาเฉย	297,301	13	0	0	297,314	117,419	93,940	37,100
หมู่ที่ 11 คลองสะพานดำ	320,795	4,799	0	0	325,594	119,644	284,163	104,419

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2567)

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานะอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

1) ป่าอนุรักษ์ ไม่พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตวนอุทยาน เขตห้ามล่าสัตว์ป่า) ในพื้นที่

2) ป่าสงวนแห่งชาติ ได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูล ไม่พบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในพื้นที่

3.1.2 **ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ** จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ คือ พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5 เนื้อที่ 9,415 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่า ในพื้นที่ตำบลคลองมะเดื่อ มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในคาบ 30 ปี พ.ศ.2537-2566 มีปริมาณน้ำฝนรวม 1,657.9 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 น้ำผิวดิน หมายถึง แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่น ๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลคลองมะเดื่อ มีแหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ คลองกะทู้ม่วน คลองคึกฤทธิ์ คลองตาเฉย คลองทองกลาง คลองมะเดื่อ คลองราษฎร์สามัคคี คลองสะพานดำ คลองสามวา และคลองแสนสุข

3.2.3 น้ำบาดาล จากฐานข้อมูลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2566) พบว่า ตำบลคลองมะเดื่อ มีจำนวนบ่อบาดาลราชการจำนวน 13 บ่อ และจำนวนบ่อบาดาลเอกชนจำนวน 1 บ่อ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดสมุทรสาคร พบหน่วยแผนที่ดิน 1 หน่วยแผนที่ดิน เป็นดินในพื้นที่ลุ่ม คือ หน่วยแผนที่ดิน Bk-cA ชุดดินบางกอก มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 9,415 ไร่ หรือร้อยละ 100.00 ของเนื้อที่ตำบล

ไม่พบปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ รายละเอียดของสมบัติดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดสมุทรสาคร (ตารางที่ 3-1) และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)

แผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดสมุทรสาคร

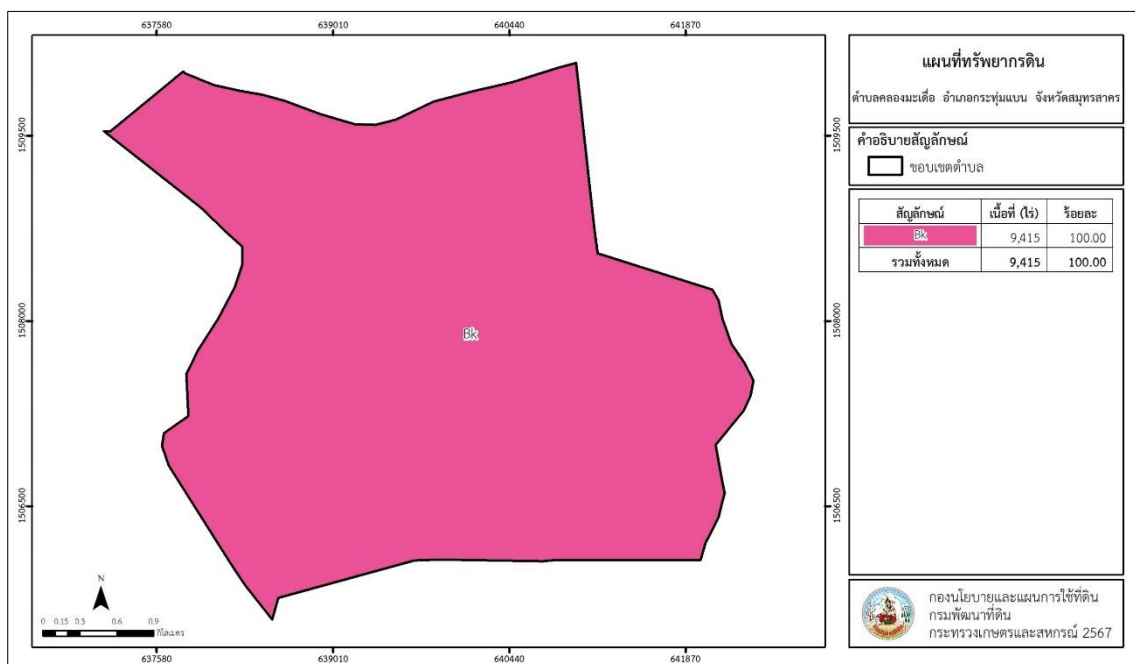
ตารางที่ 3-1 สมบัติดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดสมุทรสาคร

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาด ชัน (%)	ความ ลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความ อุดม สมบูรณ์ ของดิน	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน (cmol/kg)	ความอึดตัว เบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการ นำ ไฟฟ้า (dS/m)	ความลึก ของ ชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Bk-cA	0-2	>150	เลว	สูง	>20	>75	5.5-8.0	6.5-8.0	<2	-	9,415	100.00
รวมทั้งหมด											9,415	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2566)

แผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

รูปที่ 3-1 แผนที่ทรัพยากรดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)

4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ระหว่างวันที่ 18 กรกฎาคม 2567 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.1.1 ปัญหาหลักของตำบลคลองมะเดื่อ คือ

- 1) น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมและหมู่บ้านจัดสรร
- 2) มลพิษทางอากาศ
- 3) ทรัพยากรดินเสื่อมโทรม
- 4) กลุ่มประชากรแฝงในชุมชน
- 5) ปลาหมอหางดำ
- 6) ยาเสพติด

4.1.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และตำบลคลองมะเดื่อ มีความต้องการ 6 ประการ คือ

- 1) โรงงานอุตสาหกรรมและหมู่บ้านจัดสรรมีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยออกสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ
- 2) มีมาตรการลดมลพิษทางอากาศ
- 3) การปรับปรุงบำรุงดินอย่างถูกวิธี
- 4) การเก็บรวบรวมข้อมูลประชากรอย่างเข้มงวด
- 5) มาตรการกำจัดปลาหมอหางดำให้หมดจากแหล่งน้ำธรรมชาติและบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ
- 6) มีพื้นที่สีเขียวเพิ่มมากขึ้น

ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 6 ประการ คือ

- 1.1) น้ำเสีย
- 1.2) มลพิษทางอากาศ
- 1.3) ดินเสื่อมโทรม
- 1.4) ประชากรแฝง
- 1.5) ยาเสพติด
- 1.6) ปลาหมอหางดำระบาด

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 6 ประการ คือ

- 2.1) การบำบัดน้ำเสีย
- 2.2) การกำจัดมลพิษทางอากาศ
- 2.3) การปรับปรุงบำรุงดิน
- 2.4) การเก็บรวบรวมข้อมูลประชากร
- 2.5) การเพิ่มพื้นที่สีเขียว
- 2.6) กำจัดปลาหมอคงดำ

3) สภาวะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 6 ประการ คือ

- 3.1) น้ำเสีย
- 3.2) อากาศเป็นพิษ
- 3.3) พืชเจริญเติบโตไม่ดี
- 3.4) ความแออัด, การแย่งอาชีพ
- 3.5) ความปลอดภัย
- 3.6) ทำลายระบบนิเวศแหล่งน้ำ

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 6 ประการ คือ

- 4.1) ทำลายระบบนิเวศสัตว์น้ำ, เกิดการระบาดของเชื้อโรค, ไม่มีน้ำในการอุปโภค
- 4.2) เกิดมลพิษทางอากาศ
- 4.3) ผลผลิตตกต่ำ
- 4.4) คุณภาพชีวิตลดลง การเกิดอาชญากรรม, ความสะอาด, เกิดการแย่งอาชีพ
- 4.5) คนในพื้นที่ย้ายถิ่นฐานเพิ่มขึ้น
- 4.6) ความหลากหลายในระบบนิเวศแหล่งน้ำธรรมชาติลดลง

5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

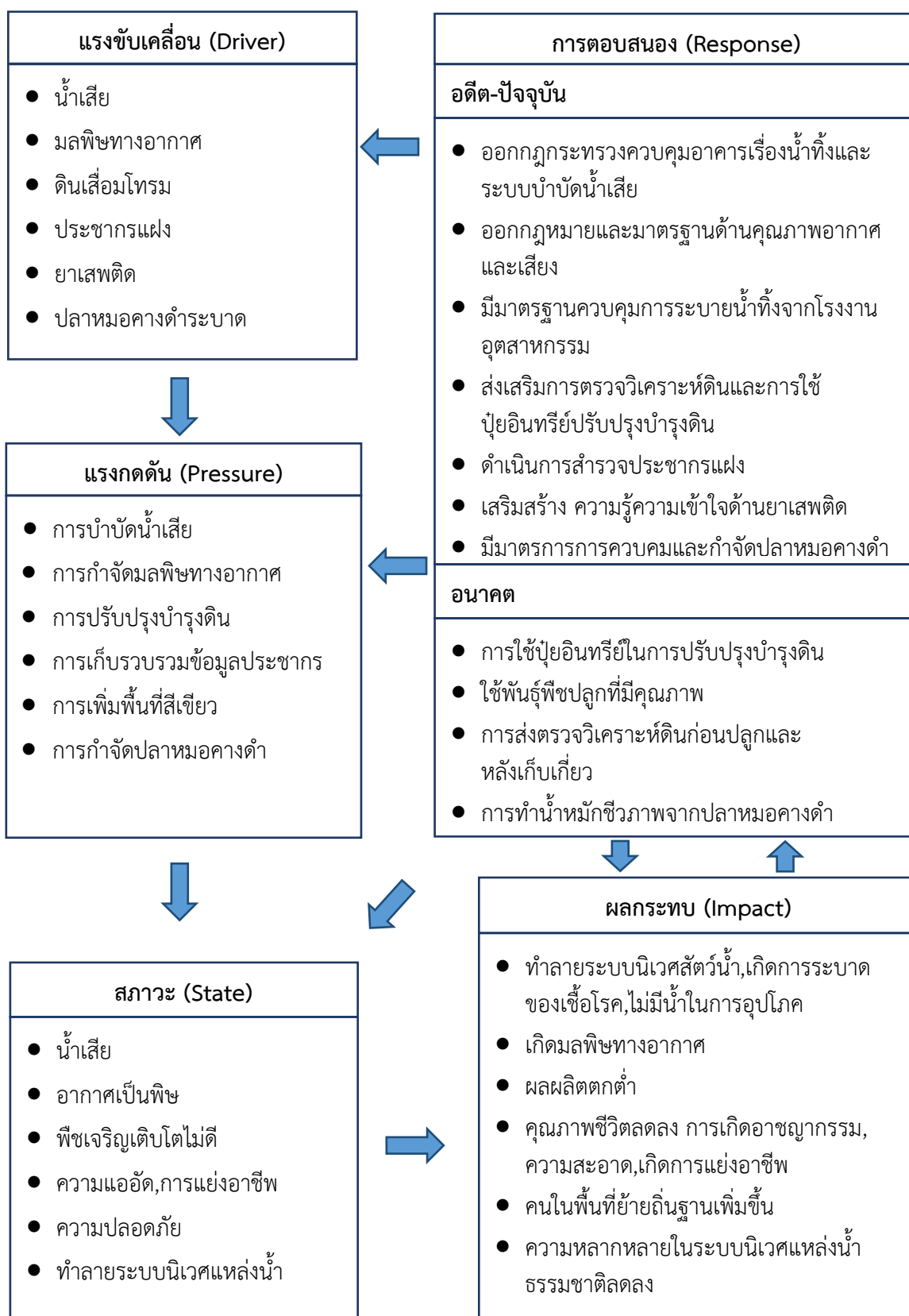
อดีต-ปัจจุบัน

- (1) ออกกฎกระทรวงควบคุมอาคารเรื่องน้ำทิ้งและระบบบำบัดน้ำเสีย
(กระทรวงมหาดไทย)
- (2) ออกกฎหมายและมาตรฐานด้านคุณภาพอากาศและเสียง (กรมควบคุมมลพิษ)
- (3) มีมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม
(กระทรวงอุตสาหกรรม)
- (4) ส่งเสริมการตรวจวิเคราะห์ดินและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ปรับปรุงบำรุงดิน
(กรมพัฒนาที่ดิน)
- (5) ดำเนินการสำรวจประชากรแฝง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ)
- (6) เสริมสร้าง ความรู้ความเข้าใจด้านยาเสพติด (สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไข
ปัญหา ยาเสพติด)
- (7) มีมาตรการการควบคุมและกำจัดปลาหมอคงดำ

อนาคต

- (1) การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการปรับปรุงดิน
 - (2) ใช้พันธุ์พืชปลูกที่มีคุณภาพ
 - (3) การส่งตรวจวิเคราะห์ดินก่อนปลูกและหลังเก็บเกี่ยว
 - (4) การนำปาล์มคางดำมาทำน้ำหมักชีวภาพ
- (รูปที่ 4-1)

แผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPISR ของตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

แผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

- 1) ไม้ผล เกษตรกรส่วนใหญ่จะนิยมปลูก ได้แก่ มะพร้าว ฝรั่ง มะละกอ กัลย ซึ่งมีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ คือเป็นที่ลุ่ม
- 2) นาข้าว ปลูกข้าวนาปี เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม และปลูกข้าวนาปรัง ระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน
- 3) พืชผัก เกษตรกรได้จัดการพื้นที่โดยการยกทรง ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาด้านการระบายน้ำของดินและน้ำท่วมพื้นที่ได้ สามารถทำการเพาะปลูกตลอดทั้งปี
- 4) ไม้ดอก ไม้ประดับ เกษตรกรสามารถทำการเพาะปลูกและจำหน่ายได้ตลอดทั้งปี

เดือน ชนิดพืช	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1. ไม้ผล	มะพร้าว ฝรั่ง มะละกอ กัลย											
2. นาข้าว					ข้าวนาปี							
	ข้าวนาปรัง											
3. พืชผัก	พืชผักสวนครัว											
4. ไม้ดอก ไม้ประดับ	ไม้กระถาง กัลยไม้											

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบันตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าที่ดินนั้น ๆ เหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ หรือการปลูกพืชต่าง ๆ โดยพิจารณาจากสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่ยกทรง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิตและคำณ, 2542) (ตารางที่ 5-1)

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1: ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือ กิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N: มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือ ปรับปรุงต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

แผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความ เหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1 การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2 ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3 ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน ต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		S2om
2. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1 สภาพการเขตกรรม (k)	ชั้นความยากง่ายในการ เขตกรรม (ดินบน)	S1
2.2 ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)	ความลาดชันของพื้นที่	S3w
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		S3w
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินใน แต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		S3ew

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ มะพร้าว มะขาม มะนาว มะม่วง กล้าย
พืชผัก

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลคลองมะเดื่อ
อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน (ตารางที่ 5-2)

แผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกระทุ่มแบน
จังหวัดสมุทรสาคร

หน่วยที่ดิน	มะพร้าว	มะขาม	มะนาว	มะม่วง	กล้วย	พืชผัก
Bk-cA	N	N	N	N	S3o	N

หมายเหตุ: * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน
ความหมายของสัญลักษณ์แสดงข้อจำกัดชั้นความเหมาะสม

- e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน
- w = ศักยภาพการใช้เครื่องจักร
- r = สภาวะการหยั่งลึกของราก
- z = สารพิษ
- x = การมีเกลือมากเกินไป
- m = ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช
- o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช
- n = ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร
- s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามทีกรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการการกรรพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี ช่วงปี 2566-2570 เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์การอจจริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของการประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัดบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั้งประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืน ซึ่งจะมีความละเอียดและเฉพาะเจาะจงมากกว่าแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศ ที่ใช้เป็นกรอบนโยบายการพัฒนาพื้นที่ระดับประเทศ เป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพโดยเฉพาะทางด้านการเกษตรและนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้ การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้ แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จากการวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ตำบล เช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

6.2 แผนการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าแผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร สามารถกำหนดออกเป็น 4 เขตหลัก ได้แก่ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตแหล่งน้ำ เขตพื้นที่อื่น ๆ มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

6.2.1 เขตเกษตรกรรม เป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในที่นี้ คือ พื้นที่ที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกิน มีการออกเอกสารสิทธิ์ซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย เขตนี้รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตเกษตรกรรมขั้นดี เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง และเขตประมง มีเนื้อที่ 2,437 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 25.88 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตเกษตรกรรมขั้นดี พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตมากที่สุด ในตำบล เนื่องจากมีระบบชลประทาน สามารถส่งน้ำช่วยในการปลูกพืชเพื่อทำการเกษตรนอกฤดูฝน โดยเฉพาะข้าวนาปรัง และพืชอายุสั้นได้เป็นอย่างดี และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช ส่งผลให้ศักยภาพของที่ดินที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกในระดับสูงถึงปานกลาง มีรายละเอียด ดังนี้

(1) เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2110) มีเนื้อที่ 441 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 4.68 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมสูงถึงปานกลาง และปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวโดยส่วนใหญ่เป็นลักษณะ นาปีตามด้วยนาปรัง

2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตรองจากเขตเกษตรกรรมขั้นดี ซึ่งแบ่งออกเป็น 1 ประเภท ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) เป็นเขตที่มีการบริหารจัดการด้านทรัพยากรน้ำโดยเฉพาะระบบชลประทาน มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม ดัดข้อจำกัดจากลักษณะดิน ซึ่งมีสมบัติดินที่ไม่เหมาะสมบางประการ มีรายละเอียดดังนี้

- เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2212) มีเนื้อที่ 548 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 5.82 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูก ได้แก่ มะพร้าว มะม่วง กล้วย และมะละกอ

- เขตปลูกพืชทางเลือก (สัญลักษณ์ 2215) มีเนื้อที่ 917 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 9.74 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชผัก ไม้ดอก หรือเกษตรผสมผสาน โดยพืชที่ปลูก ได้แก่ พืชผักสวนครัว กล้วยไม้

3) เขตประมง (สัญลักษณ์ 2400) มีเนื้อที่ 531 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 5.64 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่ทำกิจกรรมด้านการประมง ได้แก่ การเลี้ยงสัตว์น้ำประเภทต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้

แผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

6.2.2 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 5,982 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 63.54 ของเนื้อที่ตำบลประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ และเขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) มีเนื้อที่ 2,675 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 28.41 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบันและสถานที่ราชการต่าง ๆ

(2) เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต (สัญลักษณ์ 3200) มีเนื้อที่ 3,307 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 35.13 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินประเภทโรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรประเภทต่าง ๆ

6.2.3 เขตแหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 35 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.37 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 13 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.14 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง แม่น้ำ เป็นต้น

(2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 22 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.23 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น คลองชลประทาน อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

6.2.4 เขตพื้นที่อื่น ๆ (สัญลักษณ์ 5000) มีเนื้อที่ 961 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 10.21 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น เหมืองแร่ ที่ทิ้งขยะ หาดทราย ไม้พุ่ม เป็นต้น

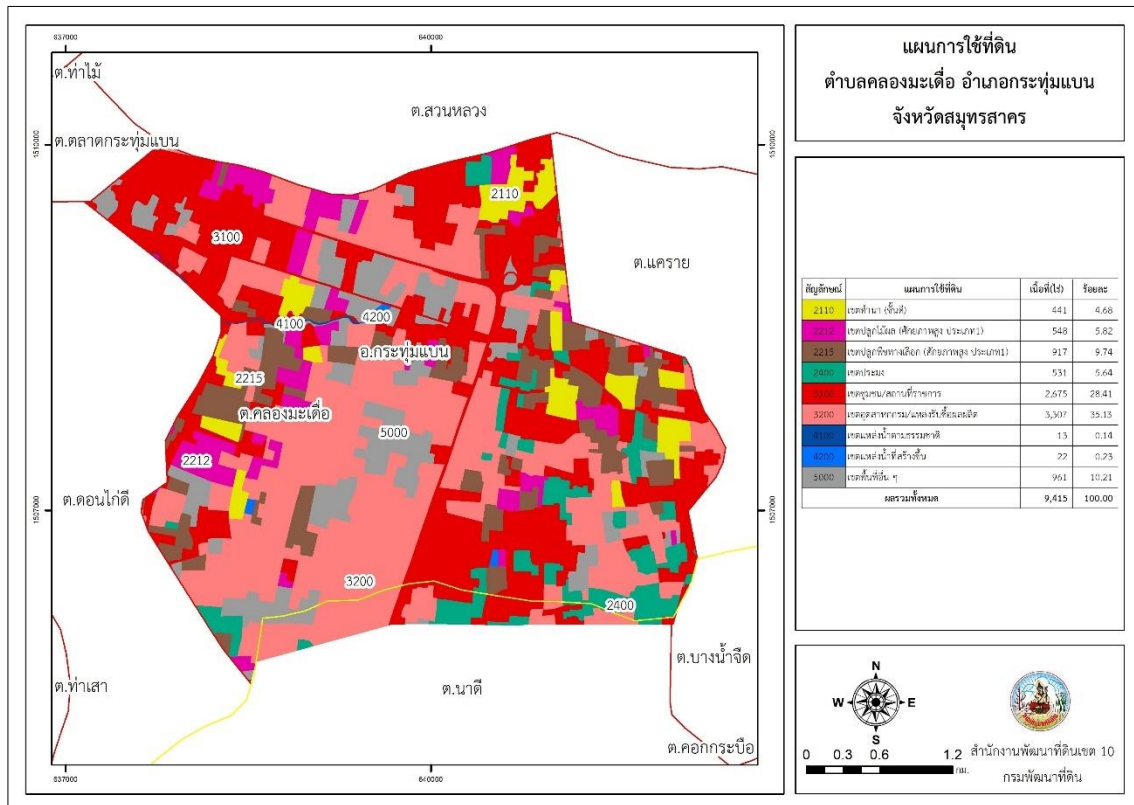
แผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

สัญลักษณ์	แผนการใช้ที่ดิน	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
2110	เขตทำนา (ชั้นดี)	441	4.68
2212	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท 1)	548	5.82
2215	เขตปลูกพืชทางเลือก (ศักยภาพสูง ประเภท 1)	917	9.74
2400	เขตประมง	531	5.64
3100	เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	2,675	28.41
3200	เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต	3,307	35.13
4100	เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	13	0.14
4200	เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	22	0.23
5000	เขตพื้นที่อื่น ๆ	961	10.21
ผลรวมทั้งหมด		9,415	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

แผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้แบน จังหวัดสมุทรสาคร

รูปที่ 6-1 แผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้แบน จังหวัดสมุทรสาคร

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการ ในปีงบประมาณ 2568-2572

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อไปเสนอต่อเทศบาลเมืองคลองมะเดื่อ เพื่อมีมติให้ ความร่วมมือในกับกรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน และได้รับการเชื่อมโยง สู่แผนพัฒนาตำบล

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายัง กรมพัฒนาที่ดิน

7.1.4 กรมพัฒนาที่ดินพิจารณาสนับสนุนงบประมาณกิจกรรมและโครงการตามเป้าหมาย ที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน

7.1.5 สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร นำเสนอต่อที่ประชุมจังหวัด/อำเภอ เพื่อสร้างการรับรู้และ ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่น นำโครงการภายใต้หน่วยงานมาพัฒนาพื้นที่ตามแผนการใช้ที่ดินกำหนด

7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรร ให้ดำเนินการ (ตารางที่ 7-1)

เขตเกษตรกรรม

1) น้ำเสีย มีแผนงาน/โครงการฟื้นฟูและบำบัดน้ำเสีย ดังนี้

(1) การส่งเสริมการผลิตและใช้สารอินทรีย์ (สารเร่งซูปเปอร์ พด.6 จุลินทรีย์ผลิต สารบำบัดน้ำเสีย)

2) ทรัพยากรดินเสื่อมโทรม มีแผนงาน/โครงการปรับปรุงบำรุงดิน ดังนี้

(1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการปรับปรุงบำรุงดิน (สารเร่ง ซูปเปอร์ พด.1)

3) การระบาดของปลาหมอสีคางดำในพื้นที่ มีแผน/โครงการฟื้นฟูลดการระบาด ดังนี้

(1) การส่งเสริมการนำปลาหมอคางดำมาทำน้ำหมักชีวภาพ (สารเร่งซูปเปอร์ พด.2 จุลินทรีย์ผลิตน้ำหมักชีวภาพ)

7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น (ตารางที่ 7-2)

7.3.1 พื้นที่แหล่งน้ำ

- (1) มาตรการในการจัดการลดประชากรปลาหมอคงดำ (สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร)
- (2) มาตรการในการจัดการปัญหาน้ำท่วม (น้ำทะเลหนุน) (สำนักงานชลประทานจังหวัดสมุทรสาคร)
- (3) การปรับปรุงคุณภาพน้ำคลอง/การบำบัดน้ำเสียในแหล่งน้ำ (สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสมุทรสาคร)

7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่สำนักงานเทศบาล เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2567 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแก้ปัญหาในพื้นที่ คือ ปัญหาน้ำเน่าเสีย ปัญหามลพิษทางอากาศ ปัญหาทรัพยากรดินเสื่อมโทรม ปัญหากลุ่มประชากรแฝงในชุมชน ปัญหาการระบาดของปลาหมอคงดำในพื้นที่ และปัญหายาเสพติด

เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ของตำบลคลองมะเดื่อ กรมพัฒนาที่ดิน ได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาของตำบลคลองมะเดื่อในภาพรวมสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 6 ประการคือ (1) ปัญหาน้ำเน่าเสีย (2) ปัญหามลพิษทางอากาศ (3) ปัญหาทรัพยากรดินเสื่อมโทรม (4) ปัญหากลุ่มประชากรแฝงในชุมชน (5) ปัญหาปลาหมอคงดำระบาดในพื้นที่ (6) ปัญหายาเสพติดระบาด ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม

ในกรณี **ปัญหาน้ำเน่าเสีย ปัญหามลพิษทางอากาศ ปัญหาทรัพยากรดินเสื่อมโทรม ปัญหาประชากรแฝงในพื้นที่ และปัญหายาเสพติด** เนื่องจาก จังหวัดสมุทรสาครเป็นจังหวัดชายทะเลติดอ่าวไทยที่มีความร่ำรวยและหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติทั้งบนพื้นดินและชายฝั่งทะเล และอยู่ติดกับกรุงเทพมหานคร จึงเป็นศูนย์รวมของการพัฒนาที่รวบรวมเอาความหลากหลายของทุกภาคส่วนต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน ทั้งภาคอุตสาหกรรม การประมง กิจกรรมเกี่ยวกับอาหารทะเล การเกษตร เขตอนุรักษ์ ศาสนสถาน แหล่งประวัติศาสตร์ สถานที่ท่องเที่ยว แหล่งอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและป่าชายเลน ดังคำขวัญว่า “สมุทรสาคร เมืองประมง ดงโรงงาน ลานเกษตร เขตประวัติศาสตร์” สมุทรสาครจึงกลายเป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญอันดับต้น ๆ ของประเทศ

แต่ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา การพัฒนาที่เติบโตรวดเร็ว และกลายเป็นภาพลักษณ์โดดเด่นของสมุทรสาคร คือเมืองที่มีโรงงานอุตสาหกรรมหนาแน่น มีการจราจร การขนส่งคับคั่ง และมีชุมชนแรงงานขนาดใหญ่ โดยเฉพาะแรงงานต่างด้าว จังหวัดสมุทรสาครได้ชื่อว่าเป็นจังหวัดที่มีจำนวนแรงงานต่างด้าวสูงที่สุดของประเทศ ที่หลั่งไหลเข้ามาเพื่อทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ซึ่งมีการคาดการณ์ว่าในปี 2563 นี้จะมีประชากรที่เป็นแรงงาน ต่างด้าวอาศัยอยู่ในสมุทรสาครถึงเกือบสี่แสนคน

โดยในปัจจุบันสมุทรสาครมีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนราว 6,000 แห่ง ประกอบด้วย โรงงานแปรรูปอาหารทะเลและกิจการอาหารแช่แข็ง โรงงานฟอกย้อม โรงงานหล่อหลอมโลหะและอโลหะ โรงงานผลิตเคมีภัณฑ์ โรงงานสิ่งทอ โรงงานกระดาษ โรงงานคัดแยกและฝังกลบของเสีย

แผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้แบน จังหวัดสมุทรสาคร

โรงงานรีไซเคิลพลาสติกและของเสียอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ การเติบโตและขยายตัวอย่างรวดเร็วของภาคอุตสาหกรรมและการขยายของชุมชนเมืองที่ขาดการวางผังเมืองที่ดี และการขาดการควบคุมมลพิษและการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ได้มาตรฐาน ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดสมุทรสาครเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว และกลายเป็นแหล่งมลพิษ ไม่ว่าจะเป็นปัญหามลพิษจากน้ำเสียปัญหามลพิษทางอากาศ ฝุ่น และเสียง ปัญหามลพิษจากมูลฝอยและของเสียอันตรายจากภาคอุตสาหกรรม และปัญหามลพิษอื่น ๆ ที่มีแนวโน้มว่าจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนมากขึ้น คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติจึงได้ประกาศให้จังหวัดสมุทรสาคร เป็นเขตควบคุมมลพิษ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 เป็นต้นมา เพื่อให้หน่วยงานราชการและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมกันดำเนินการควบคุม ลด และขจัดมลพิษเพื่อความปลอดภัยของประชาชนในอนาคต

นอกจากการจราจร-การคมนาคมที่คับคั่ง โดยเฉพาะการขนส่งสินค้าและวัตถุดิบที่มีอยู่ตลอดเวลาภายในเขตพัฒนาอุตสาหกรรมของจังหวัดแล้ว จังหวัดสมุทรสาครยังมีความสำคัญในฐานะเมืองที่เชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมและการขนส่งระหว่างภาคตะวันออก ภาคตะวันตก กรุงเทพมหานคร และภาคใต้ด้วย รัฐบาลจึงได้ทุ่มเทงบประมาณหลายหมื่นล้านบาทเพื่อขยายถนนพระรามสอง ปรับปรุงและเพิ่มเติมโครงสร้างพื้นฐานอีกจำนวนมากในปัจจุบัน ปัจจุบันถนนพระรามสอง ซึ่งเป็นถนนสายหลักของการคมนาคมและการขนส่งที่เนืองแน่นไปด้วยยานพาหนะจำนวนมาก จำนวนรถยนต์ทุกประเภทที่จดทะเบียนในจังหวัดสมุทรสาครสะสมจนถึงปี 2557 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 237,801 คัน ส่งผลให้เกิดมลพิษทางอากาศและฝุ่นควันรุนแรง ที่นอกเหนือไปจากการปล่อยมลพิษทางอากาศของโรงงานอุตสาหกรรม

พื้นที่จังหวัดสมุทรสาครจึงเป็นจังหวัดอันดับต้น ๆ ที่มีประสบปัญหารุนแรงจากฝุ่นละออง PM 2.5 เนื่องจากความหนาแน่นของมลพิษทางอากาศที่ปล่อยจากโรงงานอุตสาหกรรมหลายพันแห่ง โดยเฉพาะโรงงานหล่อหลอม โรงงานรีไซเคิลของเสียและพลาสติก รวมถึงเชื้อเพลิงฟอสซิลหลายประเภทที่ใช้ตามโรงงานต่าง ๆ ปัญหาที่เกิดขึ้นส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพทรัพยากรดินในจังหวัดสมุทรสาครในการปนเปื้อนของธาตุโลหะหนักต่าง ๆ ลงสู่ทรัพยากรดิน ซึ่งส่งผลต่อภาคการเกษตรในจังหวัด และส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนอย่างมาก โดยเฉพาะเด็กนักเรียนในวัยประถมศึกษา ซึ่งมีภูมิคุ้มกันน้อย ผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจจะส่งผลให้เจ็บป่วยเรื้อรังในระยะยาวได้ เนื่องจากฝุ่นละออง PM 2.5 ที่เราอาจจะมองเห็นเป็นหมอกควันขมุกขมัว ที่จริงแล้วเกิดจากการรวมตัวกันของฝุ่นและละอองสารเคมีที่มีขนาดเล็กมากโดยเฉพาะสารที่เป็นพิษต่อร่างกายมนุษย์ เช่น โลหะหนักอย่างตะกั่ว ปรอท และสารหนู ที่จะก่อให้เกิดโรคทางระบบประสาท สารก่อมะเร็ง เช่น สารกลุ่ม PAH (polycyclic aromatic hydrocarbons, PAH) สารก่อการกลายพันธุ์ เช่น ไดออกซิน (dioxin) นอกจากนี้ยังอาจจะมีเชื้อจุลินทรีย์ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของคนร่วมอยู่ด้วยอีกหลายตัว เป็นต้น (มูลนิธิบูรณะนิเวศ, 2561)

จากประเด็นดังกล่าวซึ่งเป็นสาเหตุหลักของการเกิดปัญหา (1) น้ำเสีย (2) ปัญหามลพิษทางอากาศ (3) ทรัพยากรดินเสื่อมโทรม (4) ปัญหาประชากรแฝงในชุมชน กรมพัฒนาที่ดินได้มีแนวทางในการแก้ปัญหาสาเหตุหลักที่เป็นผลกระทบต่อภาคการเกษตรภายในจังหวัดดังนี้ ปัญหาน้ำเน่าเสีย โดยการทำน้ำหมักชีวภาพในการบำบัดน้ำเสียสารเร่ง พด.6 สำหรับผลิตสารบำบัดน้ำเสีย และขจัดกลิ่นเหม็นจากเศษอาหารเหลือทิ้งเป็นสารละลายที่ได้จากการย่อยสลายขยะสดอินทรีย์

แผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร

จากเศษอาหาร ผัก ผลไม้ และเนื้อสัตว์ โดยกิจกรรมของจุลินทรีย์ในสภาพที่ไม่มีออกซิเจนหรือมีออกซิเจนน้อย มีคุณสมบัติในการบำบัดน้ำเสียลดกลิ่นเหม็นตามท่อระบายน้ำ ห้องสุขา และทำความสะอาดคอกสัตว์ โดยสารเร่งซูเปอร์ พด.6 เป็นจุลินทรีย์ที่เพิ่มประสิทธิภาพการหมักเศษอาหาร โดยใช้กากน้ำตาลที่ไม่มีออกซิเจนหรือมีออกซิเจนน้อย และย่อยสลายสารอินทรีย์เพื่อผลิตสารบำบัดน้ำเสีย และมีจุลินทรีย์กำจัดลูกน้ำยุงรำคาญประกอบด้วยจุลินทรีย์ 5 สายพันธุ์ ได้แก่ 1.ยีสต์เปลี่ยนน้ำตาลเป็นแอลกอฮอล์เกิดขึ้นหลังการหมัก 1-2 วัน เป็นปัจจัยควบคุมคุณภาพของน้ำหมักชีวภาพ 2.แบคทีเรียย่อยสลายโปรตีน ย่อยสลายวัสดุที่มีองค์ประกอบของโปรตีนได้กรดอะมิโน 3.แบคทีเรียกำจัดลูกน้ำยุงรำคาญ แบคทีเรียจะสร้างเอ็นไซม์ที่มีสภาวะเป็นด่างที่อยู่ในกระเพาะของลูกน้ำเกิดเป็นสารพิษในทางเดินอาหารของลูกน้ำ และทำให้ตาย 4.แบคทีเรียผลิตกรดแลคติก กรดแลคติกช่วยให้วัสดุหมักไม่เกิดการเน่าเสีย 5.แบคทีเรียย่อยสลายไขมัน ย่อยสลายไขมันที่เป็นองค์ประกอบของเศษอาหาร (กองเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน กรมพัฒนาที่ดิน, 2563)

อีกทั้งปัญหาทรัพยากรดินเสื่อมโทรม ซึ่ง“ทรัพยากรดินมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ พืช สัตว์ สิ่งมีชีวิตรวมถึงเศรษฐกิจ และการพัฒนาประเทศ ส่วนใหญ่ใช้เพื่อการเกษตรกรรม หากขาดการจัดการที่ดีจะก่อให้เกิดสภาวะดินเสื่อมโทรม ส่งผลต่อความสามารถในการผลิตของดินลดลง” กรมพัฒนาที่ดินซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการแก้ปัญหาและจัดการเรื่องทรัพยากรดินได้มีแนวทางการจัดการดังนี้

เนื่องจากพื้นที่เสื่อมโทรมของประเทศไทยในแต่ละภาคจะมีลักษณะปัญหาแตกต่างกันไป สำหรับแนวทางในการแก้ไขความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดินนั้นควรพิจารณาแนวทางแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินและดินปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่

1. แนวทางการแก้ไขความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดินด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน ควรมีการกำหนดเขตควบคุมและสงวนเพื่อรักษาความสมดุลทางธรรมชาติ กำหนดเขตพื้นที่เพื่อทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ปลูกพืชให้เหมาะสมกับศักยภาพของดิน เผยแพร่แนวทางการจัดการทรัพยากรดินที่เหมาะสมและถ่ายทอดให้กับเกษตรกรนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

2. แนวทางการแก้ไขความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดินด้านคุณสมบัติของดิน คือ ปรับปรุงบำรุงดินทางด้านกายภาพ เคมี และชีวภาพให้เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืช โดยการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับการใส่ปุ๋ยเคมีเพื่อเพิ่มปริมาณธาตุอาหารในดินตามความเหมาะสมเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน ควบคุมการใช้สารเคมีที่มีผลตกค้างและสะสมในดิน เลือกชนิดพืชที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ปลูกพืชคลุมดินหรือใช้วัสดุคลุมดินรวมกับการจัดระบบการให้น้ำ – ระบายน้ำ (สุชาติ และดวงใจ, 2550)

กรณีปัญหาปลาหมอคงดำระบาด ที่แพร่กระจายในแหล่งน้ำธรรมชาติ ส่งผลให้สัตว์น้ำท้องถิ่นในธรรมชาติลดลงจากการบุกรุกเข้ายึดครองพื้นที่ และตกเป็นเหยื่อของปลาหมอคงดำ โดยเฉพาะสัตว์น้ำท้องถิ่นวัยอ่อนและวัยรุ่น เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ที่จำเป็นต้องอาศัยพันธุ์สัตว์น้ำจากธรรมชาติ ประสบปัญหาสัตว์น้ำเข้าบ่อลดลง อันเนื่องมาจากพันธุ์สัตว์น้ำจากธรรมชาติลดลง และเสี่ยงต่อปลาหมอคงดำที่จะหลุดรอดเข้ามาส่งผลให้ต้นทุนของเกษตรกรสูงขึ้น ทั้งนี้การกรองน้ำ การใช้กากชา รวมถึงต้องซื้อพันธุ์สัตว์น้ำมาปล่อยทดแทน และอาจต้องซื้ออาหารมาเสริมเพื่อทดแทนอาหารจากธรรมชาติจากการเปิดน้ำเข้า-ออก นอกจากนี้ ในอนาคตถ้าไม่สามารถควบคุมจำนวนปลาหมอคงดำได้ อาจแพร่กระจายไปสู่แหล่งน้ำจืดและชายฝั่งมากขึ้น สร้างผลกระทบต่อทรัพยากร

แผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร

สัตว์น้ำในท้องถิ่น และกระทบต่อการทำประมงในอนาคต โดยกรมประมง ได้มีแนวทางในการลดจำนวนปลาหมอคางคางในแหล่งน้ำธรรมชาติ ดังนี้

1. การกำจัดปลาหมอคางคางในธรรมชาติที่เข้าไปสู่กรณสัตว์น้ำท้องถิ่นด้วยวิธีการและมาตรการต่าง ๆ ต้องใช้ความร่วมมือหลายฝ่าย และงบประมาณที่สูง ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎหมายหรือระเบียบห้ามเพาะพันธุ์หรือเลี้ยงปลาชนิดนี้ แต่จากการที่ปลาหมอคางคางหลุดลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติมานาน รวมถึงปลาชนิดนี้กินอาหารได้แทบทุกชนิด ขยายพันธุ์เพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็ว ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่รุนแรงได้ดี โดยเฉพาะความเค็ม การกำจัดให้หมดไปจากแหล่งน้ำธรรมชาติคงทำได้ยาก

ดังนั้น การศึกษาวิจัยเพื่อกำจัดปลาชนิดนี้โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง และทำในระบบปิด เพื่อป้องกันการหลุดรอด ศึกษาการแปรรูปหรือการนำไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่น ๆ เพื่อให้ตลาดมีความต้องการและมีราคา เป็นการลดจำนวนปลาชนิดนี้ในธรรมชาติทางหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตามไม่ควรนำปลาชนิดนี้หรือปลาลูกผสมนำไปปล่อยในแหล่งน้ำธรรมชาติ หรือเลี้ยงในบ่อธรรมชาติที่ไม่สามารถป้องกันปลาไม่ให้หลุดรอดสู่แหล่งน้ำธรรมชาติได้

2. การปล่อยปลากินเนื้อ เช่น ปลากะพงขาว ปลาอีกรู ลงในแหล่งน้ำธรรมชาติ ควรด้วยความระมัดระวัง เพราะปลากะพงขาว อาจเลือกกินสัตว์น้ำหรือปลาชนิดอื่น ๆ ที่จับกินได้ง่ายจากในแหล่งน้ำธรรมชาติ ก่อนที่จะเลือกจับกินปลาหมอคางคาง และอีกทั้งปลาหมอคางคางวัยก่อนจะอนุบาลอยู่ในปากของพ่อปลา ทำให้ยากที่ปลากะพงขาวจะจับกินได้โดยง่าย ซึ่งแตกต่างจากหมอคางคางที่พบในบ่อที่มักจะพบปลาหมอคางคางจำนวนมาก เมื่อปล่อยปลากะพงขาวลงไปบ่อ ปลากะพงขาวจึงจำเป็นต้องกินปลาหมอคางคาง เพราะไม่มีปลาเหยื่อหรือสัตว์น้ำชนิดอื่นให้กิน ดังนั้น การปล่อยปลากะพงขาวลงไปแหล่งน้ำธรรมชาติต้องมีการตรวจสอบให้มั่นใจว่าแหล่งน้ำนั้น ถูกปลาหมอคางคางบุกรุกจนแทบไม่มีสัตว์น้ำชนิดอื่นอยู่เลย ซึ่งมีเหมาะสมที่จะปล่อยปลากะพงขาวลงไปเพื่อควบคุมปริมาณปลาหมอคางคางอย่างไรก็ตาม แหล่งขยายพันธุ์ปลาหมอคางคางตามธรรมชาติ โดยสามารถสังเกตได้จากลักษณะการจับคู่ขุดหลุมสร้างรัง ทำให้ปลาชอบผสมพันธุ์วางไข่ในพื้นที่ที่กระแสน้ำไม่ไหลแรง เช่น ภายในบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำแบบธรรมชาติ การใช้ปลากะพงขาวเพื่อควบคุมประชากรปลาหมอคางคางในบ่อก็ช่วยลดจำนวนปลาหมอคางคางในธรรมชาติได้อีกทางหนึ่ง

3. การใช้เครื่องมือประมงในการดักจับสามารถช่วยลดจำนวนของปลาหมอคางคางในพื้นที่ที่มีประชากรปลาหมอคางคางจำนวนมากได้ แต่อย่างไรก็ตาม คงไม่สามารถกำจัดได้หมด การกำจัดปลาหมอคางคางออกจากบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำแบบธรรมชาติ และแหล่งน้ำธรรมชาติยังมีความยุ่งยากและอาจไม่ได้ผลดีเพราะปลาชนิดนี้สืบพันธุ์และโตเร็ว

4. เป็นบทเรียนที่สำคัญของการนำสัตว์น้ำต่างถิ่นเข้ามาเลี้ยงในประเทศไทยโดยขาดการรับผิดชอบและการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ การแพร่กระจายของปลาหมอคางคาง ยังอยู่ในพื้นที่จำกัด เนื่องจากปลาชนิดนี้ไม่ชอบการจับคู่ผสมพันธุ์ในแหล่งที่มีกระแสน้ำไหลแรง การที่จะแพร่กระจายผ่านทางลำน้ำแม่น้ำ จึงพบไม่มากแต่จะแพร่ขยายอย่างรวดเร็วถ้ามีการนำพันธุ์ปลาไปปล่อยในพื้นที่ซึ่งจำเป็นต้องมีกฎระเบียบ มาตรการ เข้ามาควบคุมอย่างเร่งด่วน เพื่อป้องกันไม่ให้นำปลาชนิดนี้ไปสู่แหล่งน้ำอื่น (ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง เขต 2, 2560)

แผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ในปัจจุบัน กรมพัฒนาที่ดินได้ร่วมบูรณาการ การแก้ไขปัญหาปลาหมอคงดำระบาด โดยการนำปลาหมอคงดำที่รับจากการยางแห่งประเทศไทย มาผลิตเป็นน้ำหมักชีวภาพจาก ปลาหมอคงดำโดยใช้สารเร่งซูเปอร์ พด.2 และรับซื้อจากประมงในพื้นที่เพื่อมาทำน้ำหมักชีวภาพ จากปลาหมอคงดำเพื่อแจกจ่ายให้เกษตรกร กลุ่มหมอดินอาสา ฯลฯ ในพื้นที่เพื่อใช้ในการ ทำการเกษตรต่อไป

แผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้มูบแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2568-2572

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
1. เขตทำนา เนื้อที่ 441 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	33,625
	1.1 การส่งเสริมการผลิตและใช้สารอินทรีย์	32,500
	1.2 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	1,125
	2. การบริหารจัดการน้ำ	26,000
	2.1 ผลิตสารบำบัดน้ำเสียจากสารเร่งซูเปอร์ พด. 6	26,000
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	15,000
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	15,000
2. เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 548 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	52,125
	1.1 การส่งเสริมการผลิตและใช้สารอินทรีย์	32,500
	1.2 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	1,125
	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ดินเป็นกรด	2,250
	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมี	16,250
	2. การบริหารจัดการน้ำ	26,000
	2.1 ผลิตสารบำบัดน้ำเสียจากสารเร่งซูเปอร์ พด. 6	26,000
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	15,000
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	15,000

แผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
3. เขตปลูกพืชทางเลือก เนื้อที่ 917 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	71,750
	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	65,000
	1.2 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	1,500
	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ดินเป็นกรด	5,250
	2. การบริหารจัดการน้ำ	65,000
	2.1 ผลิตสารบำบัดน้ำเสียจากสารเร่งซูเปอร์ พด. 6	65,000
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	60,000
4. เขตประมง เนื้อที่ 531 ไร่	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	60,000
	1. การบริหารจัดการน้ำ	13,000
รวมเขตเกษตรกรรม	1.1 ผลิตสารบำบัดน้ำเสียจากสารเร่งซูเปอร์ พด. 6	13,000
	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	157,500
	2. การบริหารจัดการน้ำ	130,000
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	90,000
รวมแผนงาน/โครงการ		377,500

แผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้แบบ จังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตเกษตรกรรม	การแก้ไขปัญหาดินเสื่อมโทรม เพิ่มพูนความอุดมสมบูรณ์ของดิน และเพิ่มศักยภาพการผลิต
1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 441 ไร่	1) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งตามศักยภาพ (สนง.สหกรณ์จังหวัด)
1.2 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 548 ไร่	2) โครงการพัฒนาการเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)
1.3 เขตปลูกพืชทางเลือก เนื้อที่ 917 ไร่	3) โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน (สนง.การปฏิรูปที่ดิน) 4) โครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ (สนง.การปฏิรูปที่ดินจังหวัด) 5) โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (สนง.การปฏิรูปที่ดิน) 6) โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ (สนง.การปฏิรูปที่ดินจังหวัด)
	การปรับปรุงที่ดินและเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต
	1) โครงการพัฒนาเครือข่ายงานส่งเสริมการเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด) 2) โครงการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพองค์กรเกษตรกร (สนง.เกษตรจังหวัด) 3) โครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน (สนง.เกษตรจังหวัด) 4) โครงการส่งเสริมเกษตรกรรมทางเลือก (สนง.เกษตรจังหวัด) 5) โครงการส่งเสริมเครื่องจักรกลทางการเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด) 6) โครงการส่งเสริมเกษตรผสมผสาน (สนง.เกษตรจังหวัด) 7) โครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (สนง.เกษตรจังหวัด) 8) โครงการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด) 9) โครงการธนาคารสินค้าเกษตร (สนง.เกษตรจังหวัด) 10) โครงการพัฒนาสถาบันเกษตรกรรูปแบบประชารัฐ (สนง.เกษตรจังหวัด)

แผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 7-2 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
	11) โครงการศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกร (สนง.เกษตรจังหวัด) 12) โครงการผลิตพันธุ์พืชและปัจจัยการผลิต (สนง.เกษตรจังหวัด) 13) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ 14) โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม 15) โครงการผลิตและสนับสนุนหัวเชื้อจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืช (ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตรด้านอารักขาพืชจังหวัด) 16) โครงการสนับสนุนการผลิตจุลินทรีย์ควบคุมศัตรูพืชทดแทนการใช้สารเคมี
1. เขตเกษตรกรรม (ต่อ) 1.4 เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เนื้อที่ 531 ไร่	1) โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร (กรมประมง) 2) โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร (กรมประมง) 3) โครงการออกแบบการปรับเปลี่ยนการใช้น้ำเพื่อการเกษตรตามนโยบาย (กรมชลประทาน) 4) โครงการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นพื้นที่รับน้ำ (กรมชลประทาน) 5) โครงการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอสีคางดำที่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และระบบนิเวศในแหล่งน้ำ (กรมประมง)
2. พื้นที่แหล่งน้ำ เนื้อที่ 35 ไร่	1) โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาแหล่งน้ำชลประทาน (กรมชลประทาน) 2) โครงการพัฒนาระบบชลประทานด้วยนวัตกรรม (กรมชลประทาน) 3) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำ (กรมชลประทาน) 4) โครงการพัฒนาโครงการชลประทานเดิม (กรมชลประทาน) 5) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการส่งและระบายน้ำ (กรมชลประทาน) 6) โครงการจัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำในพื้นที่ชลประทานเดิม (กรมชลประทาน)

แผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะหุ้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะหุ้มแบน จังหวัดสมุทรสาคร แผน 5 ปี (พ.ศ.2568-2572)

เขตการใช้ ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ (บาท)					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2568	2569	2570	2571	2572		2568	2569	2570	2571	2572		
1. ปรับปรุงบำรุงดิน														157,500	
เขตทำนา/ เขตปลูกไม้ผล/ เขตปลูกพืช ทางเลือก	1.1 การส่งเสริมการผลิต และการใช้ สารอินทรีย์	ลิตร	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	10,000	19,500	26,000	26,000	26,000	26,000	130,000	พด.
	1.2 การส่งเสริมการปรับปรุง บำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	50	50	50	50	50	250	750	750	750	750	750	3,750	พด.
	1.3 การส่งเสริมการ ปรับปรุงบำรุงดินใน พื้นที่ดินเป็นกรด	ไร่	100	100	100	100	100	500	3,250	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500	พด.
	1.4 การพัฒนากลุ่ม เกษตรกรใช้ สารอินทรีย์ลดการใช้ สารเคมี	กลุ่ม	1	1	1	1	1	5	3,250	3,250	3,250	3,250	3,250	16,250	พด.
2. การบริหารจัดการน้ำ														130,000	
เขตทำนา/ เขตปลูกไม้ผล/ เขตปลูกพืช ทางเลือก/ เขตเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำ	2.1 การปรับปรุงคุณภาพ น้ำด้วยการใช้ สารอินทรีย์	ลิตร	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	10,000	26,000	26,000	26,000	26,000	26,000	130,000	พด.

แผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้มูแบน จังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ (บาท)					รวม	หน่วยงานรับผิดชอบ
			2568	2569	2570	2571	2572		2568	2569	2570	2571	2572		
	3. การฟื้นฟูและป้องกัน การชะล้างพังทลาย ของดิน													90,000	
เขตทำนา/ เขตปลูกไม้ผล/ เขตปลูกพืช ทางเลือก/ เขตเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำ	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อ การอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	2,000	2,000	2,000	2,000	2,000	10,000	18,000	18,000	18,000	18,000	18,000	90,000	พด.
รวมเป้าหมายและงบประมาณ														377,500	

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. 2567. รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้านรายจังหวัดรายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2566). แหล่งที่มา: <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop>. 1 มีนาคม 2566.
- กรมการพัฒนาชุมชน. 2567. ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล ปี 2565. แหล่งที่มา :<https://ebmn.cdd.go.th/>. 25 กุมภาพันธ์ 2567.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2567. ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล ปี 2565. แหล่งที่มา: <http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>, 26 พฤษภาคม 2567.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2566. จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด รายอำเภอและรายตำบล (ณ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567). แหล่งที่มา : <http://mvos2.gistda.or.th/>. 1 มีนาคม 2567
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2567. ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2537-2566). กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.
- กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน. 2566. แผนที่การใช้ที่ดิน (ไฟล์ข้อมูล). สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 10, ราชบุรี.
- กองเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน. 2564. ลดน้ำเสีย ดับกลิ่นเหม็น ด้วยสารเร่งซูเปอร์ พด.6. แหล่งที่มา: https://laddmordin.ldd.go.th/web/data/Tank_PD/PD_6.pdf. 12 กันยายน 2567
- กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน. 2567. แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2566 (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2567. แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- ชัยวุฒิ สุตทองคง .2560. ปลาหมอหางดำ (Blackchin tilapia). แหล่งที่มา: https://www4.fisheries.go.th/local/file_document/20171114193058_1_file.pdf. 12 กันยายน 2567.
- ดร.สถาพร ใจอารีย์ และคณะ. 2565. การจัดการเชิงนวัตกรรมเพื่อเพิ่มผลิตภาพของดินอย่างยั่งยืน. แหล่งที่มา: <https://sdjourney.thaiwah.com/th/knowledge-sharing/save-earth/72/innovative-management-for-enhancing-sustainable-soil-productivity>. 12 กันยายน 2567
- เทศบาลเมืองคลองมะเดื่อ. 2567. เทศบาลเมืองคลองมะเดื่อ. แหล่งที่มา: <https://khlongmaduea.go.th>. 30 สิงหาคม 2567.

แผนการใช้ที่ดินตำบลคลองมะเดื่อ อำเภอกะทู้ม่วน จังหวัดสมุทรสาคร

บัณฑิต ต้นศิริ และ คำนวณ ไทรพัก. 2542. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน (Qualitative Land Evaluations) สำหรับพืชเศรษฐกิจ. กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.

สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่. 2567. แผนที่ขอบเขตตำบล ปี 2564 (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. 2567. รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้านรายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2566). แหล่งที่มา: <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop>. 1 มีนาคม 2567.

จังหวัดสมุทรสาคร

กรมพัฒนาที่ดิน

2003/61 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

Call Center 1760 02-941-2227